

Toda ni res, da bi se pred mehki glasovi s moral vselej premeniti v z. Primeri: svitek, svinec, snesti, sniti se, snet. Ravno tako se sliši: s vami, s njimi itd.

Včasih prejde samoglasnik predlogov s in v v nosni o: sosed, sodolina, soržica, zoper, votek; in samoglasnik predloga v tudi v u (nam. vu) u vodo, u hrib, uvek, utek, udriti. Tako tudi: u-me, u-te nam. va-me, va-te. Predlog k se preminja v nekih krajih v h: h-meni, h-kotlu itd.

Opira se pa to pritikanje samoglasnikov k predlogom na ono glavno pravilo slovenskega glasoslovja: da z malimi izjemami ne sledé nikdar od konca trije, na kraju pa dva soglasnika zapored brez samoglasnika vmes.

Vsled tega pravila vtika se tudi pri družih predlogih, ki se končavajo na soglasnik, kadar nasledujeta na-nj dva druga soglasnika ali šumeči glas (š, ž, č, šč), polglasnik vmes, ki se tudi po raznih krajih razno izgovarja ko ѣ, e ali a. Na pr. odѣgnati (ode-oda-) izѣbrati (ize-iza-) obѣstati- (obe-oba-) obѣšiti- (obe-oba-) itd.

Iz predloga vz postaja vѣz, vez, voz, uz. Tako vѣzmem, vezmem, vzmem (vzemem, vzamem); vѣzem, vezem, vazem, uzem (velika noč).

Večkrat pa tudi odpade ali v ali z. Tako na priliko: zdignem m. vzdignem; u hrib, navdol m. vz hrib (ukreber, uzkreber), navzdol.

Včasih se izgovarja iz m. vz. Solnce izhaja m. vzhaja, izgled m. uzgled (vzor).

Besede, sestavljene iz predloga in glagola šel, šla, šlo, kadar se predlog končuje na soglasnik, ti ali vtikajo polglasnik vmes, ali držijo korenski i sedanjega časa: odѣšel, (ode-oda-) ali odišel, izišel, razišel itd.

Glagol iziti vtika včasih že v sedanjem času polglasni a: izajdem.

Pa kakor naš jezik ne ljubi v sredi treh soglasnikov zapored, ravno tako tudi ne trpi dveh zapored na koncu, ampak deva vselej polglasnik vmes, ki se izgovarja po različnih ko ѣ, e, a.

Tako delavec, hladen (-an), zgodeb, naredb (-ab), sêster, ali sestér; ôvec ali ovác, dêsek, desék ali desák, namesti: delovc, hladn; zgodb, sestr, ovc, desk. Izsnete so tukaj le take besede, katerim je predzadnja črka samoglasni r ali l: vrt, volk; — in tujke: testament.

Zoper to pravilo se v naši pisavi še vedno mnogo greši, posebno v lastnih imenih, ki izhajajo na - c in - č.

Slovenski jezik golih končnic — c — č ne pozná, ampak: ec (ѣc, ac) in ič.

Zatoraj je vselej napačno, kadar se korenu pritakne goli c, č. Na pr.: Dolen-c, Goren-c, mladen-č, Marin-č, kvar-č namesto: Dolen-ec, Goren-ec, mladen-ič, Marin-ič, kvar-ič (klar-ič).

Tudi končnici ic, vc ste slovenščini neznane.

Namesto ic ima biti ali ec ali ič, kar prava narodna izreka odločuje; namesto uc pa ovec ali olec.

Ker so nam tujci že tako mnogo spakedrili, bilo bi posebno paziti, da imena dobijo spet svojo pravo slovensko podobo.

Kako hočemo tedaj v pisavi ravnati, kadar zavolj lajšega in lepšega izgovora med predlog in nasledujoče soglasnike moramo samoglasnik postaviti?

Moje mišljenje je, da se držimo narodne govorice, in, ker latinica za polglasnik nima posebnega znamenja, pišimo tam, kjer narod jasno polglasnik izgovarja, vselej e, drugod pa, kakor je komu ljubše, e ali a. Zakaj obadvoje je utrjeno enako v narodu, in je v navadi tudi drugim Slavenom.

Namesto ve, va, vez, voz pa pišemo tudi lahko u, uz.

Živo priporočam to stvar našim filologom, zakaj gotovo je, da nam slovnica v tem še ni dodelana; pa tudi važno je, ker se človek po sedanjih pisavi mnogokrat spod-

tika, posebno kadar pisaje misli, kako se bo to izgovarjalo, kar piše.

Podgorski.

Mojim sestricam!

Sestrice predrage! poslušajte me,
Ne bod' te ošabne, če mlade ste še;
Ker naglo tečejo nam leta mladosti,
Predpust še ne mine, in že smo — o posti.

Če sreča vas išče, le urno se ozrite,
Nasledkov nemilih nikdar ne prezrite,
Ki čakajo ošabnih, so njim za petó,
Kterim se ubraniti mogoče ne bo!

Kar sama poskus'la, lahko vam povem:
Res štimana sem bila, al zdaj mi je mem;
Pač rada zdaj nizko b' nosila glavico,
Da bi poravnala nekdanjo krivico.

Al večna resnica v pregovoru je:
Kar Anžek se vadi, to zna tud' Anže!
V mladosti visoko nosila sem nos,
Mogoče ni starki, zavriniti voz.

Dekleta! ki bote to pesmico brale,
Ne mislite, da sem pisala vam šale:
Gotovo vas čakajo leta bridkosti,
Če se preценite v dnevih mladosti!

Klara R.

Grobni napis Evzebiju.

Suhi v grobu tam leži Evzebi.
Bod' mu lahka, zemlja! — kakor on bil tebi!

Nekim pisateljem.

Mnogi spis smo že na svet izdali
Iz ljubezni same do jezika!

„O da s pisanjem bi vi nehali!“

Čmu? — „No, iz ljubezni do — jezika.“

Po Čelakovškem pr. F. Sl.

Prislovice istrske.

Nabral Jak. Volčič.

Ča prenoča, vuk pojé (kar ponoči izoztane, rado zgine).

Majni daž, zlati voz (dobra letina).

Smokva lokva (a. kadar dozori smokve, počnejo dažji; b. na smokve je zdravo vodo piti).

Ukradena stvar za gospodarom vrišči.

Sabotna prelica, nedeljna vodarica, ni nikdar prava gospodarica.

Ki je iz doma ima jednu misal, (domu priti), ki je doma jih ima sto, (da nebi se onemu kakva nesreča pripetila).

Vavek je onde, kako vuk va kožé.

I žaba bi oral, ma nima vrata (nima s čem početi).

Pust gre u Milan (ker onde še do nedelje pustujejo), pa ne pride leto dan.

Umeću (umetnost) ne zame ni tuča ni grad.

Moj Bog vični, u mojoj mošnji nič ni!

Bože pomози i kruh pečen, žena pijana muž vinjen (vino).

Česanj je rekal človeku: Ti mene čuvaj od nohti, a ja ću tebe od boli.

Ki zna dréti, kože ne kvari (se okoristi).

Majka božja marčenica stavi glavnju va zemljicu (počne teplo).

Sve mu koristi, i peteh mu jaja nosi.

Kakov zbuk (spukniti = tukaj zbukniti) takov zasuk (ko se prede), kakoršen uzrok tak uspeh.

I cesarova sirota se pozna.

Kade ni niš, ni prijatelja (radovatelja).